

Den 29. marts 2022
FVM 168

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakt om ændring af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1185 af 20. april 2017 for så vidt angår indberetning til Kommissionen af oplysninger om kommercielle lagre af korn, oliefrø og ris (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om udvidelse af medlemsstaternes indberetningsforpligtigelser vedrørende kommercielle lagre af korn, oliefrø og ris (komité sag). Forslaget motiveres i de markedsforstyrrelser, som den russiske invasion af Ukraine forårsager. I forslaget stilles nye krav til månedlige indberetninger til Kommissionen af data om mængder af korn, oliefrø og ris lagret hos producenter, grossister og relevante operatører fra og med den 25. maj 2022. Forslaget ventes at medføre betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser, eftersom der er tale om en væsentlig udvidelse af allerede eksisterende indberetningsforpligtigelser på landbrugsområdet, som skal implementeres på meget kort tid. Forslaget forventes ikke at have betydning for beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. Sagen forventes sat til afstemning i skriftlig procedure i Komitéen for den Fælles Markedsordning med frist den 6. april 2022. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man lægger stor vægt på, at der sikres mulighed for en enkel indsamling af data samt udskydelse af ikrafttrædelse.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om ændring af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1185 af 20. april 2017 for så vidt angår indberetning til Kommissionen af oplysninger om kommercielle lagre af korn, oliefrø og ris.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 67, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik og i artikel 223 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for den Fælles Markedsordning. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan

forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen enten vælge at vedtage forslaget eller at forelægge et ændret forslag for Komitéen inden for to måneder eller at forelægge forslaget for appeludvalget inden for en måned. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget.

Sagen forventes sat til afstemning i skriftlig procedure i Komitéen for den Fælles Markedsordning med frist den 6. april 2022.

Formål og indhold

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af gennemførelsesforordning (EU) 2017/1185, som vedrører medlemsstaternes indberetninger til Kommissionen af oplysninger om kommercielle lagerbeholdninger af korn, oliefrø og ris. Det er i praksis månedlige datatransmissioner vedrørende mængder af diverse produkter af korn, oliefrø og ris, som lagres hos producenter, grossister og relevante operatører, samt kvartalsvise og årlige datatransmissioner vedrørende producerede mængder af certificeret såsæd og certificerede arealer til såsæd på producentniveau. Det fremgår af forslagets præambel, at Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022 og de deraf følgende forstyrrelser på verdensmarkedet, herunder indvirkningen på handel og priser, har kastet lys over den manglende transparens af vigtige landbrugsprodukter på det indre marked. Kommissionen vurderer hermed, at markedsmonitoreringen skal styrkes ved at udvide medlemsstaternes indberetningsforpligtigelse for så vidt angår de kommercielle lagerbeholdninger af korn, oliefrø, certificeret såsæd og ris. Dette har til formål at forebygge og afbøde markedsforstyrrelserne og opretholde en velfungerende og modstandsdygtig forsyningskæde, hvis en fødevarekrise er under opsejling. Kommissionen forventer, at de nye krav vil medføre den nødvendige ajourføring af oplysninger om EU's lagerbeholdninger for en optimal markedsmonitorering af disse vigtige produkter inden for relevante led i landbrugs- og fødevareforsyningskæden.

Indberetningerne skal som hidtil ske ved Kommissionens elektroniske indberetningssystem (ISAMM). I dag indsamler Danmarks Statistik oplysninger om priser, produktionsmængder, lagerbeholdninger mv. fra diverse led i den danske landbrugs- og fødevareforsyningskæde og indberetter disse oplysninger til Kommissionen i henhold til Danmarks nuværende forpligtigelser. De eksisterende regler fastsætter, at oplysningerne skal være repræsentative og således indhentes fra væsentlige markeder og repræsentative virksomheder, idet det bør undgås at belaste især de små og mellemstore virksomheder. Den enkelte medlemsstat vurderer hermed selv, hvor mange virksomheder, der udgør et repræsentativt marked, hvor minimumsgrænsen er tre relevante virksomheder med en samlet markedsandel på minimum 20 pct., med mindre én eller to virksomheders andele samlet udgør minimum 70 pct. af markedet. Det fremgår dog ikke klart, om de nye indberetningsforpligtigelser ligeledes følger reglerne om, at oplysningerne skal være repræsentative, idet de nye regler ikke ekspliciterer, at henholdsvis den lagrede og producerede mængde skal være repræsentativ. Det kan medføre, at samtlige producenter, grossister og operatører med en lagerbeholdning og/eller produktion af henholdsvis korn, oliefrø og ris skal indberette månedlige mængder samt kvartalsvise og årlige indberetninger i forhold til certificeret såsæd og areal.

Forslaget forventes som noget nyt at medføre, at primærproduktion, første forarbejdningsled, grossister, mellemhandlere og fødevareindustri månedligt skal indberette lagrede mængder for de kornarter og -kvaliteter, der er relevante for EU-markedet, herunder hvede, hvedeklid, durum, byg, majs, havre og rug med henblik på enten konsum eller foder. Forslaget forventes endvidere at introducere månedlige indberetninger for primærproduktion, første forarbejdningsled, grossister, mellemhandlere og fødeva-

reindustri for så vidt angår lagrede mængder af oliefrø, herunder rapsfrø, solsikkefrø, sojabønner, rapskrå, solseskrå, sojaskrå, rå rapsolie, rå solsikkeolie og rå sojaoilie. Dertil øges frekvensen for risfølgers indberetning af lagrede mængder af ris fra årlig til månedlig. Forslaget introducerer desuden kvartalsvis eller årlig indberetning for primærproduktionen af henholdsvis lagrede mængder, arealer godkendt til certificering og produktionsmængder for certificeret såsæd, herunder såsæd for de ris- eller kornarter og kvaliteter, der er relevante for EU-markedet.

Herudover indebærer forslaget, at Kommissionen som noget nyt selv må vurdere, hvorvidt oplysninger indberettet af medlemsstater, herunder også fortrolige konkurrencefølsomme oplysninger, må offentliggøres og under hvilken form eller aggregeringsniveau. Af de nuværende regler fremgår, at Kommissionen udelukkende må offentliggøre fortrolige oplysninger i aggregeret form, idet offentliggørelse kan føre til identifikation af den enkelte erhvervsdrivende.

På baggrund af situationen i Ukraine finder Kommissionen det nødvendigt, at forslaget træder i kraft så hurtigt som muligt. Forslaget forventes således at træde i kraft den 25. april 2022 og finde anvendelse fra og med den 25. maj 2022.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer finder det overordnet problematisk, at et så omfattende lovforslag til ny lovgivning skal behandles med så kort varsel. Landbrug & Fødevarer mener, at månedlige indberetninger på bedriftsniveau ikke vil bidrage med øget viden om kornbalancen. Der findes allerede en omfattende registrering af høstudbytter som indberettes til Danmarks Statistik. Da forslaget vil forøge de administrative byrder for erhvervet usædvanligt meget, kan Landbrug & Fødevarer ikke støtte forslaget. Hvis forslaget alligevel skal finde anvendelse, bør det begrænset til en stikprøve indberetning, og helst kun ved landmænd, der i forvejen har automatiseret registrering af lagerstatusen.

For grovvarer er data om lagerstatus allerede elektroniske ved de fleste store aktører. Derfor mener L&F ikke, at der vil være gevinster ved forslaget. Landbrug & Fødevarer henviser til de store udfordringer i forhold til konkurrencehensyn, der vil opstå ved fuld transparens. Landbrug & Fødevarer kan ikke se, hvilken gavn EU-Kommissionen har ved at offentliggøre informationer på aktørniveau.

For såsæd er der allerede betydelige elektroniske indberetninger via certificeringen som er hjemlet i handelsdirektiverne for såsæd og frø. Landbrug & Fødevarer gør opmærksomme på, at såsædsfirmaerne ofte venter med at certificere såsæden til den er solgt. Derfor mener Landbrug & Fødevarer ikke, at en øget frekvens af indberetning af lagerstatus vil bidrage med et bedre overblik for såsæd. Den administrative byrde vil dog være mindre end i primærproduktionen, da hele certificeringen er elektronisk i Danmark. Landbrug & Fødevarer mener, at der for såsæd og frø kan være konkurrencemæssige hensyn, hvor forslaget om offentliggørelse af data vil være stærkt problematisk.

Landbrug & Fødevarer finder det endvidere uacceptabelt, at forslaget indebærer, at det overlades til EU-Kommissionen at vurdere, hvorvidt de må offentliggøre fortrolige konkurrencefølsomme oplysninger, der er indberettet af medlemslandene.

Dansk Erhverv forventer ikke, at detailhandlen er omfattet af forslaget. Derudover vil Dansk Erhverv opfordre til, at der arbejdes for at de kommende indberetningsforpligtelser lægger sig tæt op af de nuværende, så oplysningerne fortsat kan hentes fra Danmarks Statistik. Derudover mener Dansk Erhverv, at data skal være repræsentative indhentet fra væsentlige markedsvirksomheder, så det ikke belaster især de små og mellemstore virksomheder unødigt.

Gældende dansk ret

Forordninger er direkte gældende.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Det må forventes, at de øgede indberetningskrav vil få erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes overordnet, at forslaget kan medføre væsentlige administrative byrder for dansk erhvervsliv, særligt hvis det kræves, at samtlige bedrifter med en lagerbeholdning af enten korn, oliefrø eller ris skal rapportere månedlige mængder. I Danmark er praksis, at landmændene selv har relativt store lagre af eksempelvis korn. Derudover introducerer forslaget forskellige indberetninger angående certificeret såsæd fra produktionsleddet. Den foreløbige estimering af de administrative konsekvenser for erhvervslivet er forbundet med visse usikkerheder og ubekendte og skønnes at beløbe sig til enten ca. 166.000 kr., hvis oplysninger kan hentes fra grovvarereselskaberne, eller ca. 15 mio. kr., hvis oplysninger skal hentes fra samtlige relevante virksomheder.

Den foreløbige vurdering er, at forslaget tillige forventes at medføre væsentlige administrative byrder for Danmarks Statistik i forbindelse med etablering, drift og kontrol af de nye indberetningskrav, hvis omkostninger for nuværende finansieres af Landbrugsstyrelsen. Særligt grundet den væsentlige kompleksitet, der er forbundet med et etablere et nationalt dataindsamlingssystem inden den 25. maj 2022, som kan imødekomme kravet om monitorering af lagerbeholdningerne hos landmændene og følgeerhvervene med en rimelig statistisk sikkerhed. Den foreløbige estimering af de administrative konsekvenser er forbundet med visse usikkerheder og ubekendte og skønnes at beløbe sig til enten ca. 1,16 mio. kr., hvis Danmarks Statistik henter data fra grovvarereselskaberne, eller ca. 3,35-4,1 mio. kr., hvis data skal hentes fra samtlige relevante virksomheder.

Danmarks Statistik forventer ikke at kunne fortsætte den nuværende indberetningsløsning for Landbrugsstyrelsen, hvis Kommissionen fremadrettet selv må vurdere oplysningernes fortrolighed, uagtet hvad medlemsstaterne har angivet, da det strider imod deres forretningsmæssige hensyn og regelsæt. Dette vil medføre et tilbagefald af opgaver til Landbrugsstyrelsen med erhvervsøkonomiske byrder i forbindelse med eksisterende forpligtelser, ligesom det vil kræve en bekendtgørelse i forhold til virksomhedsudvælgelse samt kontrol af data. Kvantificeringen heraf vil afhænge af den konkrete udmøntning og kan først blive vurderet i forbindelse med implementering og udarbejdelse af bekendtgørelse.

Forslagets erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser vil afhænge af, hvilke virksomheder, der omfattes af kravene, herunder hvorvidt samtlige relevante virksomheder omfattes, eller om kun repræsentative virksomheder omfattes, samt om oplysninger i aggregeret form fra eksempelvis grovvarerelskaber kan anvendes i stedet.

Forslaget forventes ikke at have betydning for beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til offentlige udmeldinger fra andre medlemsstater om forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ønsker at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor samt et velfungerende og modstandsdygtigt indre marked. Regeringen lægger vægt på, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsprodukter som følge af Ruslands invasion af Ukraine.

Regeringen finder, at de forøgede administrative byrder for virksomheder og organisationer skal mindskes i videst muligt omfang, herunder frekvensen og omfanget af de nye indberetningskrav. Regeringen ønsker endvidere, at tidsrammen, der er afsat til forslagets implementering, forlænges, da det ventes at være umuligt at have alle indberetninger klar til den 25. maj 2022 grundet kravenes kompleksitet. Regeringen er desuden skeptisk over for, at Kommissionen selv kan vurdere, hvorvidt fortrolige oplysninger skal offentliggøres, da det er vigtigt at respektere både de erhvervsdrivende samt medlemsstaternes vurderinger heraf.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man lægger stor vægt på, at der sikres mulighed for en enkel indsamling af data samt udskydelse af ikrafttrædelse.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.